

JPP KURK LIETUVAI

„VIENO LANGELIO“ PRINCIPO TAIKYMO EFEKTYVINIMAS LIETUVOS MIGRACIJOS SISTEMOJE

Laura Virbalė
Arnoldas Pikžirnis
2015 m. rugpjūčio mėn.

Jaunųjų profesionalų programa (JPP) „Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę jauniems profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

ĮVADAS

„Vieno langelio“ principas - tai paslaugų teikimo sistema, kuria siekiama Lietuvos ar užsienio piliečiui vienoje vietoje suteikti visą reikiamą paslaugų ir informacijos paketą, siekiant optimizuoti „kontaktinių“ apsilankymų skaičių bei gerinti valstybinių paslaugų kokybę. Dažnu atveju „vienas langelis“ yra šalies įvaizdžio formuotojas, nes užsienio ir Lietuvos piliečiai pirmiausia pasitinkami ir „pasveikinami“ būtent šios sistemos.

Vakarų Europoje „vieno langelio“ principas yra kasdienė taikytina praktika tiek valstybės vidaus, tiek išorės paslaugų sistemose. Tačiau Lietuvoje šio principo taikymas susiduria su procedūriniais ir komunikavimo iššūkiais. Dėl šių iššūkių nukentčia tiek paslaugų siekiantys, tiek paslaugas teikiantys asmenys. O problemos slypi jau pirminiame „vieno langelio“ etape, kuris apima: 1) nekokybišką paslaugų teikimą bei darbuotojų kompetencijos problemas, 2) komplikotas teisines procedūras bei 3) legalistinę ir „vartotojui nedraugišką“ komunikaciją. „Vieno langelio“ principo taikymas iliustratyviai perteikia aktualias problemas, glūdinčias migracijos paslaugų sistemoje.

Visų pirma, migracijos integracijos politikos indekso tyrimas rodo, jog darbo pagrindu atvykstančių užsieniečių integravimas yra viena opiausių sričių. Ekspertai akcentuoja, jog naujai atvykstantys trečiųjų šalių piliečiai (tarp kurių - aukštos kvalifikacijos darbuotojai), siekiantys gauti leidimą laikinai gyventi ir dirbti šalyje, negauna kaimyninėse valstybėse įprastų - specializuotų paslaugų bei informacijos, kuri užtikrintų jų nukreipimą į reikiamas institucijas. Lietuva yra 34 vietoje iš 38 pagal migrantų integracijos politikos indeksą (Migrant integration policy index, 2015).

Visų antra, Lietuvos migracijos politiką įgyvendinančioms institucijoms trūksta aiškios komunikacinės strategijos, kuri atskleistų migracijos politikos gairių prioritetus, parodančius, kokios kvalifikacijos užsieniečių Lietuva laukia bei, kokie yra šalies pagrindiniai poreikiai, stiprinant ekonominius ir akademinus pajėgumus bei užpildant darbo rinkos poreikius. Be aiškios komunikacinės strategijos, migracijos politiką įgyvendinančios institucijos neturi aiškaus komunikavimo bei internetinio puslapio turinio išdėstymo. Pateikta informacija yra išdėstyta išskirtinai legalistiškai, naudojant įstatymų ištraukas bei formalizuotus anglų kalbos vertimus.

Visų trečia, leidimų laikinai gyventi procedūrose yra logiškai nepagrįstų grandžių, kurios sukuria terpę įvairioms tarpininkų veikloms, palengvinančioms dokumentų teikimą užsieniečiui, bet padidinančios administracinius kaštus bei kuriančios neigiamą valstybės įvaizdį. Toliau pateikiama išsamesnė pasirinktų problemų analizė, kuri buvo atlikta remiantis teisinių dokumentų analize, užsieniečių, advokatų kontorų ir kitų suinteresuotųjų grupių apklausomis bei viešojoje erdvėje vyraujančia informacija.

SAVOKOS

„Vieno langelio“ principas - tai paslaugų teikimo sistema, kuria siekiama Lietuvos ar užsienio piliečiui vienoje vietoje suteikti visą reikiamą paslaugų ir informacijos paketą. Dažnu atveju „vienas langelis“ yra šalies įvaizdžio formuotojas, kuomet užsienio ir Lietuvos piliečiai pasitinkami per šioje sistemoje teikiamas paslaugas. Lietuvos Respublikos administravimo įstatyme (2006 m. birželio 27 d. Nr. X-736) „vienas langelis“ įvardintas kaip vienas iš administravimo principų: „Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas, skundas ar pranešimas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą, skundą ar pranešimą nagrinėja ir informaciją iš savo administracijos padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus – ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą, skundą ar pranešimą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą, skundą ar pranešimą padavusį asmenį“.

Leidimai laikinai gyventi - tai dokumentas, suteikiantis užsieniečiui teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje jame nurodytą laiką. Leidimas laikinai gyventi išduodamas užsieniečiui, kuris nėra Europos Sąjungos valstybės narės pilietis. Jis paprastai išduodamas vieneriems metams, tačiau gali būti išduotas ir trumpesniai laikui. Lietuvių kilmės asmenims ir užsieniečiams, išsaugojusiems teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, leidimas laikinai gyventi išduodamas penkeriems metams.

KOKIĄ PROBLEMĄ SIŪLOME SPREŠTI?

Identifikuotos trys migracijos srities „vieno langelio“ principo taikymo problemų grupės: migracijos tarnybų darbuotojų paslaugų kokybės gerinimo, internetinio viešinimo bei leidimų laikinai gyventi procedūriniai klausimai. Toliau pateikia išsami šių problemų analizė.

1. **Paslaugų kokybės problemos**, susijusios su darbuotojų, dirbančių „viename langelyje“ kompetencija (jų sprendimas nereikalautų įstatyminių pakeitimų, bet galėtų ženkliai paveikti teikiamų paslaugų kokybę).

Tarnybų darbuotojų kompetencijos stoka ir žodinė sprendimų argumentacija

Skirtingose užsieniečių kategorijose (studentai, verslininkai, investuotojai ir t.t.) itin akcentuotas aptarnavimo kokybės Migracijos tarnybose klausimas. Dėmesys atkreiptas ne tik į ilgas eiles, bet į darbuotojų teikiamos informacijos netikslumus, neaiškius kriterijus dokumentų priėmimo stadijoje, piktnaudžiavimo atvejus, bendravimo kultūrą bei nepakankamą aiškiai išdėstytos informacijos kiekį viešojoje erdvėje. Šios problemos iš dalies yra paveiktos didelio Migracijos tarnybų darbuotojų užimtumo, tačiau šiandieninė darbų organizavimo ir interesantų informavimo sistema neužtikrina efektyvaus darbų pasiskirstymo ir kokybiško valstybinių paslaugų teikimo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nepakankama darbuotojų specializacija ir egzistuojanti žmogiškųjų faktorių įtaka neigiamai veikia dokumentų apdorojimo procesų trukmę ir efektyvumą. Atsižvelgiant į didelę žmogiškųjų faktorių įtaką procedūroms, labai svarbu, kad bendravimo ir aptarnavimo kultūra būtų diegiama laikantis aukštų standartų. Šiandieninė situacija indikuoja, kad problemos kyla konfliktų valdymo ir bendradarbiavimo su interesantais srityse. Šios problemos neigiamai veikia visuomenės nuomonę ir nulemia išaugusią kritiką migracijos sistemai viešojoje erdvėje.

Kita esminė išryškėjusi kritika – nenuoseklumas migracijos tarnybų darbuotojų požiūryje į įstatymuose ir poįstatyminiuose teisės aktuose numatytus reikalavimus teiktiniams dokumentams. Susitikimų metu identifikuoti ilustratyvūs atvejai, kuomet dokumentų pateikimo stadijoje leidimui gyventi LR prašymas nėra priimamas motyvuojant „kolegų nuomonėmis“, siaura dokumente nurodytų žodžių interpretacija arba apskritai nepateikiant aiškios argumentacijos, kurie dokumentai neatitinka numatytų kriterijų ir kokių dokumentų trūksta. Žodinė sprendimo nepriimti teikiamų dokumentų argumentacija neleidžia prašymo teikėjui tinkamai ištaisyti esamų klaidų, o tarnybų darbuotojams nėra aiškios atsakomybės už sprendimą nepriimti prašymo. Šiandien susiklosčiusi praktika lemia, kad aiškiai neiškomunikavus reikalavimų dėl trūkstamų ar netinkamai parengtų dokumentų, tenka skirti daugiau laiko siekiant išaiškinti esamas problemas bei numatyti papildomo „kontaktinio“ laiko tolesniems susitikimams su užsieniečiu ar jo atstovais. Tai iš esmės neefektyviai naudoja administracinius resursus ir sukuria papildomų problemų tiek darbuotojams, tiek interesantams.

2. „Vartotojui draugiškos“ informacijos stoka

Šiandieninė Lietuvos pasirinkta informavimo sistema remiasi išskirtinai formalistinėmis nuostatomis, o Migracijos departamento tinklapyje pateikiama informacija tiek turiniu, tiek forma yra išskirtinai legalistinė, trūksta sistemingų nuorodų į naudingus informacijos šaltinius, padėsiančius užsieniečiams lengviau integruotis Lietuvoje (žr. priedą Nr. 5). Be to, skirtingai nuo užsienio valstybių praktikos Lietuvos Migracijos departamento internetiniame puslapyje pagrindinis dėmesys skiriamas institucijai, vykdančiai migracijos politiką, o ne interesantui, norinčiam atvykti į Lietuvą. Akivaizdu, šiandieninės tendencijos nulemia internetinio puslapio svarbą migracijos sistemoje - būtent elektroninė erdvė turėtų būti „pirmasis vienas langelis“, pateikiantis lengvai vartotojui suprantamą, aiškiai išdėstytą informaciją, kuri padėtų pasiruošti reikiams procedūroms ir sumažinti neefektyvių susitikimų su migracijos tarnybomis apimtį. Be to, „vartotojui draugiškos“ informacinės aplinkos trūkumas neleidžia gerinti Lietuvos migracijos politikos gairėse aptartos Lietuvos konkurencinės pozicijos dėl atskirų - prioritetinių - kategorijų užsieniečių pritraukimo į Lietuvą.

Šiandieninei Lietuvos migracijos informavimo sistemoje trūkstant „vartotojui draugiškos“ aplinkos, perteklinių „kontaktinių“ susitikimų nepavyksta išvengti. Jų priežastys skirtingos: nuo nepakankamai pateikiamų duomenų, netinkamo dokumentų užpildymo iki komplikotos užsieniečio ir tarnybos darbuotojų komunikacijos. Tokių susitikimų skaičiaus sumažinimas leistų efektyviau panaudoti tiek darbuotojų, tiek pareiškėjų laiką bei sumažintų galimą korupcinių apraiškų riziką bei žmogiškųjų klaidų atsiradimą.

Migracijos departamento pozicija šiuo klausimu keičiasi - pripažįstamas poreikis keisti komunikaciją ir ją sieti su tikslinių grupių poreikiu ir konkurencinėmis sąlygomis regione. Visgi, departamento vadovybės

siūloni pokyčiai nepakankamai išpildytų esmines pirminės komunikacijos spragas, o tik suteiktų nežymius informacijos pateikimo pagerinimus.

3. Procedūriniai klausimai: fiktyvių gyvenamąją vietą patvirtinančių dokumentų teikimas leidimo laikinai gyventi pateikimo etape.

Pagal tvarkos aprašo „Dėl dokumentų leidimui laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje gauti pateikimo ir leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo, keitimo, panaikinimo, taip pat įvertinimo, ar santuoka arba registruotos partnerystės sutartis buvo sudaryta arba vaikas buvo įvaikintas tam, kad užsienietis gautų leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje“ 17.7, 44.4, 44.5, 44.6, 44.7.1 ir 44.7.2 punktuose reglamentuotą reikalavimą, užsienietis dar nežinodamas apie leidimo gyventi sprendimą, dokumentų pateikimo stadijoje privalo pateikti gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje patvirtinančius dokumentus ne trumpesniam, nei prašomo leidimo laikinai gyventi galiojimo laikotarpiui. Neturėdami garantijų dėl leidimo laikinai gyventi suteikimo, užsieniečiai dažnai nerizikuoja investuoti į gyvenamosios vietos įsigijimą ar ilgalaikę nuomą, todėl naudojami tarpininkų (pvz. advokatų kontorų) siūlomomis paslaugomis dėl fiktyvių adresų suteikimo prašymo pateikimo etape. Tai sudaro sąlygas fiktyviems gyvenamosios vietos įforminimams ir neišpildo esminio poreikio – valstybei turėti realią informaciją apie užsieniečio būsimą gyvenamąją vietą. Be to, tai sukuria papildomą administracinę našą - pakeitus fiktyvų adresą tikrosios gyvenamosios vietos adresu, atsakingų tarnybų pareigūnai dar kartą turi patikrinti, ar pasikeitusi gyvenamoji vieta atitinka visus reikalavimus ir tai patvirtinus, pakeisti užsieniečio duomenis registre.

SPRENDIMAI

Siekiant išspręsti minėtas problemas ir pagerinti „vieno langelio“ principo pritaikomumą Lietuvos migracijos sistemoje, siūloni šie sprendimai:

1. Gerinti Migracijos tarnybose teikiamų paslaugų kokybę

Specializuoti darbuotojus pagal leidimų gyventi pagrindus ir užsienio kalbą. Remiantis šiuo principu paskirstyti besikreipiančiųjų srautus

Suregulius besikreipiančiųjų srautus pagal pagrindus išduoti leidimus gyventi Lietuvoje, migracijos tarnybų darbuotojai labiau įsigilintų į konkrečius reikalavimus teiktiniems dokumentams, o tai padėtų išvengti sisteminio nenuoseklumo dėl skirtingų teisės aktų ir poįstatyminių dokumentų traktavimų. Besikreipiančiųjų srautų paskirstymas pagal darbuotojų specializaciją dažnai taikomas Jungtinėje Karalystėje, kurioje taikomi tiek kalbiniai, tiek pagrindų leidimams gauti kriterijai. Pritaikius šiuos kriterijus migracijos tarnybų veikloje, galime tikėtis mažesnio klaidų bei konfliktų bendraujant su interesantais skaičiaus. Be to, darbuotojų specializavimas galėtų teigiamai paveikti interesantų aptarnavimo trukmę.

Organizuoti mokymus tarnybų darbuotojams

Itin svarbi specializavimo pagal specifinius srautus praktikos dalis yra tinkamos darbuotojų mokymų sistemos diegimas. Tokios mokymų sistemos pritaikymas padėtų tobulinti ne tik profesines žinias, bet ir kalbinius, komunikacinius bei konfliktų valdymo įgūdžius. Šių iššūkių sprendimas leistų sutaupyti laiko aptarnaujant klientus, gerinant Lietuvos, kaip modernios vakarietiškos valstybės, bei jos institucijų įvaizdį. Puikus institucinio pokyčio pavyzdys - Valstybinė mokesčių inspekcija, kuri sugebėjo iš kontroliuojančios/prižiūrinčios institucijos tapti patariančia/konsultuojančia įstaiga. Pasitelkus tikslinius mokymus siektina migracijos tarnybas paversti „vieno langelio“ principo efektyvumo pavyzdžiais, kurių funkcionalumas ženkliai padidėtų įgyvendinus planuojamą Migracijos departamento reformą.

Optimizuoti Migracijos tarnybų, aptarnaujančių užsieniečius, skaičių, koncentruojant jas apskričių centruose

Atsižvelgiant į suinteresuotų pusių kritiką migracijos tarnybų darbo kokybei ir poreikį stiprinti darbuotojų kvalifikacinius gebėjimus, atkreiptinas dėmesys ir į skirtingus darbo krūvius regionuose - kai kurių skyrių grupės aptarnauja mažiau nei 50 jiems priskirtoje teritorijoje gyvenančių užsieniečių. Įvertinant migracijos klausimus reglamentuojančios teisinės bazės kompleksiskumą ir sudėtingumą bei Migracijos departamento pabrėžiamą besikartojančių klaidų skaičių, kyla abejonų dėl poreikio Lietuvoje turėti 48 kontaktinius taškus, skirtus darbiui su užsienio piliečiais. Toks išskaidymas neleidžia taikyti darbuotojų specializavimo pagal skirtingus pagrindus principo, o darbuotojams kyla papildomų sunkumų gilinantį į skirtingus reikalavimus atskirų kategorijų užsieniečiams. Akivaizdu, kad mažosiose Migracijos tarnybų skyrių grupėse darbuotojai rečiau susiduria su specifiniais dokumentais bei besikeičiančiais teisinės

bazės reikalavimais atskiroms užsieniečių grupėms. Siekiant efektyvinti tarnybų veiklą, taikant specializacijos ir tikslinių mokymų metodus, verta apsvarstyti migracijos paslaugų užsieniečiams teikimą koncentruotose įstaigose, kurios galėtų įsikurti VPK Migracijos skyrių pagrindu. Tai leistų sutelkti specialistų pajėgumus į vieną centrą, kuris galėtų kompetentingai įvertinti teikiamus dokumentus ir efektyviai atlikti būtinausias procedūras. Šiuo siūlymu nesiekama visiškai panaikinti VPK Migracijos skyrių grupių teikiamų paslaugų, tačiau paslaugos užsienio piliečiams turėtų būti koncentruojamos apskričių pagrindu, o tai padėtų užtikrinti teisės aktų ir poįstatyminių dokumentų aiškinimo nuoseklumą ir griežtesnę procedūrų kontrolę.

Sukurti unifikuotas priimtų/trūkstamų dokumentų formas

Sukūrus unifikuotas priimtų/trūkstamų dokumentų formas, žalingą žodinės sprendimų argumentacijos praktiką galima išgyvendinti, nes prašymo teikėjui bei darbuotojui numatomi aiškūs kriterijai, kuriuos išpildžius, prašymas privalo būti priimtas. Šios praktikos taikymas padidintų trumpalaikę administracinę naštą dėl atsiradusio poreikio pateikti užsieniečiui ar jo atstovui atsakymą raštu iškart - tiek priėmus pateiktus dokumentus, tiek atsisakant juos priimti. Ilgalaikiu požiūriu, raštu išdėstyti nepriimto prašymo trūkumai bei tolesni įpareigojimai užsieniečiui ar jo atstovui leistų apsisaugoti arba užginčyti neargumentuotus sprendimus bei sumažinti piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi atvejų. Raštingo priėmimo/atmetimo formos pateikimas interesantui leistų darbuotojui geriau suvokti savo atsakomybę už priimamą sprendimą bei vengti abejotinių reikalavimų interpretacijų. Svarbiausia - tai užtikrintų tolesnių „kontaktinių“ valandų skaičiaus mažėjimą migracijos tarnybose. Be to, ilgainiui, pateikiant priimtų/trūkstamų dokumentų formas, galima taikyti atskiro langelio, skirto pildomų dokumentų pateikimui, praktiką.

2. Įgyvendinti aktyvesnę migracijos politikos komunikaciją

Atsižvelgiant į „vieno langelio“ principo taikymo praktikas, pirminis tikslas yra optimizuoti interesantų apsilankymų skaičių ir būtino „kontaktinio“ laiko apimtį. Viena esminių nuostatų, siekiant principo įgyvendinimo sėkmės, yra prašymą teikiančiųjų tinkamas išankstinis informavimas, suteikiant visą reikalingą informaciją dar iki dokumentų pateikimo stadijos. Įvertinus tarptautinę praktiką, galima teigti, jog daugelis kaimyninių valstybių jau yra įdiegusios arba šiuo metu plėtoja skirtingus el. įrankius, orientuotus į sistemos vartojimo patogumą ir migracijos procedūrų aiškumą.

Identifikuoti prioritetinę migrantų kategoriją

Remiantis Lietuvos migracijos gairių 9.17 ir 9.21 punktais, kurie identifikuoja sudėtingą Lietuvos padėtį konkuruojant Europos Sąjungos darbo rinkoje dėl aukštos kvalifikacijos darbuotojų, verta pasinaudoti pokyčių teikiamomis galimybėmis ir remiantis geraisiais Estijos, Nyderlandų, Suomijos bei Švedijos pavyzdžiais, sukurti aiškesnę komunikacijos strategiją, orientuotą į tikslines užsieniečių grupes, kurių atvykimu Lietuva yra suinteresuota, bei kuriems taikytinos palankesnės sąlygos bei atviresnis požiūris.

Remtis gerąja Estijos praktika

Viena ryškiausių tokios strategijos taikymo praktikų - Estija (žr. priedą Nr.4.). Taip pat, Estija yra artimiausia Lietuvos konkurentė europinėje darbo rinkoje. Estijos migracijos informaciniame puslapyje aiškiai, žingsnių principu pateikiama ne tik visa reikalinga informacija, bet ir atrinkti darbo biržos pasiūlymai, gyvenamojo būsto nuomos patarimai, imigrantų sėkmės istorijos ir pan. Puslapyje pristatoma informacija yra labai aiškiai orientuota į aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir talentų pritraukimą bei sėkmingą jų integraciją. Tai leidžia perteikti aiškia žinią atvykstantiesiems apie tai, kokia yra pageidautina imigrantų grupė Estijoje, išsaugant ir plėtojant modernios ir svetingos valstybės įvaizdį. Itin svarbu pateikti informaciją užsienio vartotojui suprantama kalba, atrenkant svarbiausią informaciją ir leidžiant užsieniečiui greitai sužinoti, kokias sąlygas jis privalo išpildyti, norėdamas atvykti ir gyventi Lietuvoje.

Sukurti internetinį puslapį: elektroninė anketa ir „vartotojui draugiškas“ dizainas

Esminiai sėkmingo informacinio puslapio kriterijai - tai aiškiai, „žingsnių“ principu išdėstyta informacija bei naujausių dizaino sprendimų naudojimas. Vakarų ir Šiaurės Europos valstybės, siekdamos pagerinti migracijos procesų komunikaciją yra parengusios supaprastintą IT sprendimą - informacinę anketą migracijos departamento puslapyje. Ši anketa, susideda iš trijų-keturių klausimų (atvykimo tikslas, šalis iš kurios atvykstama, išsilavinimas, kartu atvykstančiųjų artimųjų skaičius ir t.t.), kuriuos pažymėjus, pateikiamas reikalingų dokumentų sąrašas bei procedūros, kurias teks atlikti. Toks IT sprendimas palengvina konkretaus dokumentų sąrašo sudarymą bei leidžia tiksliau ir konkrečiau suformuluoti atvykstančiojo pasirengimo procesą apibrėžiančią informaciją dar iki dokumentų pateikimo stadijos. Toks

anketavo principas viena vertus, suteikia tik interesantui reikalingą informaciją bei kuria asmeninio dėmesio atmosferą. Be to, integruojant šios sistemos informaciją kartu su migracijos tarnybose pateikiamomis pateikimo/trūkstamų dokumentų formomis, tai padeda užtikrinti minimalizuotą interesantų apsilankymų migracijos tarnybose skaičių. Ši anketavimo praktika plačiai taikoma Skandinavijos šalyse, Nyderlanduose, Estijoje (žr. priedus Nr. 1-4).

Informavimo metodų pasirinkimas tiesiogiai priklauso nuo migracijos procesus koordinuojančių institucijų bendradarbiavimo su kitomis valstybinėmis institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Estijos atveju, Policijos ir Valstybės Sienos Apsaugos Departamentas bendradarbiauja su investicijų skatinimo valstybine agentūra, kuri sukūrė puslapį www.workinestonia.com bei ten pateikė sukonkretintą informaciją migracijos temomis. Skirtingą kelią pasirinko kitų šalių institucijos, kurios integravo reikalingą informaciją į atsakingų institucijų puslapius, skirdamos migracijos sistemos reikalavimams ir procesų aiškinimui didžiąją dalį dėmesio bei pagrindinį akcentą teikdamos norinčiojo atvykti poreikiams ir patogumui.

3. Perkelti reikalavimą pateikti gyvenamąją vietą patvirtinančius dokumentus iš prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi pateikimo etapo į leidimo įforminimo etapą

Privalomas gyvenamąją vietą patvirtinančių dokumentų teikimas pateikimo etape, nesant aiškiam sprendimui dėl tolimesnės galimybės gyventi Lietuvoje, sudaro sąlygas fiktyvių gyvenamosios vietos deklaracijų atsiradimui. Siekiant minimalizuoti minėtų atvejų skaičių, siūloma perkelti privalomų gyvenamosios vietos deklaravimo dokumentų pateikimą iš pateikimo etapo į įforminimo etapą.

Preliminariu VRM teisininkų vertinimu, nei LR įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, nei LR įstatymas „Dėl gyvenamosios vietos deklaravimo“ teisiškai neriboja tokių pakeitimų, todėl įgyvendinant šį siūlymą turėtų būti pakoreguoti aprašo „Dėl dokumentų leidimui laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje gauti pateikimo ir leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo, keitimo, panaikinimo, taip pat įvertinimo, ar santuoka arba registruotos partnerystės sutartis buvo sudaryta arba vaikas buvo įvaikintas tam, kad užsienietis gautų leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje“ punktuose 17.7, 44.4, 44.5, 44.6, 44.7.1 ir 44.7.2 numatyti reikalavimai. Reikalavimo pateikti dokumentus patvirtinančius gyvenamąją vietą perkėlimas iš dokumento pateikimo stadijos į įforminimo stadiją leistų:

a. institucijoms:

1. gauti realią informaciją apie užsieniečio gyvenamą vietą;
2. sumažinti vizitų migracijos tarnybose skaičių;
3. parodyti skaidrios ir atsakingos valstybinės institucijos veiklos pavyzdį;
4. tolygiai paskirstyti darbo srautus prašymo dėl leidimų gyventi pateikimo ir įforminimo etapais;
5. pasiųstų žinią visuomenei apie lengvinamas migracijos procedūrų sąlygas;

b. užsieniečiui:

1. sąžiningai pateikti informaciją institucijoms apie realią gyvenamą vietą LR;
2. panaudoti lėšas tikslinei nuomai/turto įsigijimui, o ne tarpininkų paslaugoms gauti;
3. sutaupyti laiko pirminėje dokumentų pateikimo stadijoje.

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

Apibendrinus šioje analizėje pristatytus iššūkius šiandien kylančius diegiant „vieno langelio“ principą migracijos sistemoje ir įvertinus taikytinas gerąsias užsienio šalių praktikas, prieita prie žemiau išvardintų išvadų.

1. „Vieno langelio“ principo taikymo sėkmė yra glaudžiai susijusi su institucine komunikacija ir teikiamų paslaugų kokybe. Siekiant išspręsti šiose srityse kylančius iššūkius, siūloma:

a. Pertvarkyti darbo organizavimo principus migracijos tarnybose, remiantis darbuotojų specializavimo principu. Tai leistų paskirstyti besikreipiančiųjų srautus pagal leidimų gyventi pagrindus ir kalbinius kriterijus. Tikslingas besikreipiančiųjų paskirstymas padėtų darbuotojams geriau įsigilinti į skirtingus reikalavimus užsieniečių grupėms, o tai savaime prisidėtų prie klaidų skaičiaus mažinimo bei vestų prie nuoseklesnės teisės aktų interpretacijos;

b. Organizuoti tikslinių mokymų programas, skirtas migracijos tarnybų darbuotojų kalbinėms, komunikacinėms bei konfliktų sprendimų kompetencijoms ugdyti;

c. Optimizuoti migracijos tarnybų skyrių, aptarnaujančių užsieniečius, skaičių, koncentruojant jas apskričių centruose. Tai leistų sutelkti specialistų pajėgumus į centrus, kurie galėtų kompetentingai įvertinti teikiamus dokumentus ir efektyviai atlikti būtinąsias procedūras. Be to, tai padėtų užtikrinti teisės aktų ir poįstatyminių dokumentų aiškinimo nuoseklumą ir griežtesnę procesų kontrolę;

d. Sukurti unifikuotas priimtų/trūkstamų dokumentų formas, kurios padėtų išgyvendinti žalingą žodinės sprendimų argumentacijos praktiką. Raštu išdėstyti nepriimto prašymo trūkumai bei tolesni įpareigojimai užsieniečiui/jo atstovui leistų apsisaugoti arba užginčyti neargumentuotus sprendimus bei sumažinti piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi atvejų. Svarbiausia - tai užtikrintų tolesnių „kontaktinių“ valandų skaičiaus mažėjimą migracijos tarnybose.

2. Aktyvesnės migracijos politikos komunikacijos vykdymas yra viena esminių sąlygų siekiant „vieno langelio“ principo įgyvendinimo sėkmės. Pirminis reikalavimas, įgyvendinant šį principą yra prašymą teikiančiųjų tinkamas išankstinis informavimas, suteikiant visą reikalingą informaciją dar iki dokumentų pateikimo stadijos. Siekiant tai įgyvendinti, siūloma:

a. Remiantis gerąja užsienio šalių praktika, sukurti „vartotojui draugišką“ informacinę migracijos paslaugų svetainę. Vienas iš esminių svetainei taikytinų įrankių - anketavimo principas, kuriuo atrenkama tik interesantams aktuali informacija, taip užtikrinant, kad dar iki dokumentų pateikimo stadijos, užsieniečiui arba jo atstovui bus suteikta aiškiai suformuluota informacija, atsisakant ilgų ir komplikuočių legalistinių instrukcijų.

3. Siekiant išvengti fiktyvaus procedūrinių reikalavimų išpildymo, derėtų perkelti reikalavimą pateikti gyvenamąją vietą patvirtinančius dokumentus iš prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi pateikimo etapo į leidimo įforminimo etapą. Tai leistų sumažinti administracinę naštą panaikinant poreikį tikslinti fiktyvios gyvenamosios vietos adresą į vėliau atsiradusį tikrąjį bei tolygiau paskirstant darbo krūvius tarp dokumentų leidimui gauti pateikimo ir leidimo įforminimo etapų.

Priedas Nr. 1 Nyderlandų migracijos ir integracijos tarnybos puslapis

Home Checklist **Subjects**

[Home](#) > Checklist

Your profile

What is your age?
24

What is your nationality?
Georgia

Length of your stay?
1 to 3 years

The purpose of your stay?
 work in Holland
 study in Holland
 live in Holland

[Create my checklist](#)

Checklist

1. Before you come to Holland

- [Dutch embassies](#)
- [Legalising foreign documents](#)
- [Living abroad while working in the Netherlands](#)

2. Soon after your arrival to Holland

- [Buying back voluntary pension insurance](#)
- [Social insurance and secondment](#)
- [Fast 2-in-1-service for passenger vehicles](#)
- [Importing a passenger vehicle from outside the EU](#)
- [Making a BPM import declaration](#)

3. What you must do after your first weeks in The Netherlands

- [Working for an employer](#)
- [Health insurance](#)

Subjects

- Education
- Employment
- Permits and visa
- Social security
- Taxes
- Vehicles

See also

- [Employers \(dutch\)](#)
- [The forum \(dutch\)](#)

Priedas Nr.2 Suomijos migracijos tarnybos puslapis

[English](#) | [Suomi](#) | [Svenska](#) [Login](#) **EnterFinland**

1 Get ready

Check that you have all the necessary attachments and information before you begin. You must have at least:

- a valid passport
- appendix to worker's residence permit application (TEM 0.54), filled in by the employer
- other documents concerning your work.

If other attachments are required, this will be indicated in the application.

2 Complete the application and select your service point

Complete the application form and attach all the required documents. Select your service point. The service point is where you prove your identity within one month of submitting your application. If you are applying for a permit abroad, visit a Finnish embassy (or consulate). If you apply for the permit in Finland, visit a police service point. Please take into account that the service points can be very busy. You can book an appointment already before submitting the application.

Finnish embassies: www.formin.finland.fi

Police of Finland: www.poliisi.fi

Priedas Nr.3 Švedijas migrācijas tarnybos puslapis

EU citizens and long-term residents
Working in Sweden
Application guide
Employed
Self-employment
Permits for family members
Long-term residents
Extending a permit
Travelling from Sweden
Fees
Processing time
Moving to someone in Sweden
Studying in Sweden
Visiting Sweden

Application guide

There are different types of work permit in Sweden. This guide will help you choose the right application.

Svenska Print Share

Please answer the following questions.

What is your citizenship?

Georgia

Do you have a permit for long-term residence in another EU country? ?

Yes No

Is it a new application or an extension?

New application Extension

Are you in Sweden? ?

Yes No

Priedas Nr.4 Estijas migrācijas informācijas puslapis

Working in Estonia Coming to Estonia Living in Estonia For Employers Newsroom

Lets dive into details

- 1 Where are you from?**
 - I'm from the EU, the EEA or Switzerland
 - I'm from a non-EU country
- 2 Staying for long?**
 - My stay will be temporary, 6 months max.
 - I plan to work in Estonia longer
- 3 What about your family?**
 - It will be just me coming over to Estonia
 - I plan to bring my family to Estonia with me

How should I proceed now?

Let us simplify the relocation process for you!

Define your profile and we will provide easy step-by-step guidelines that will help you move to Estonia.

Just fill the dots and welcome to Estonia!

Priedas Nr.5 Lietuvos Migracijos departamento puslapis

News	EU citizens	Entering Lithuania	Residence	Asylum	Citizenship	Illegal migration
------	-------------	--------------------	-----------	--------	-------------	-------------------

First page > Residence in Lithuania > Temporary residence permit > Documents to be submitted

Residence in Lithuania
> Temporary residence permit
Grounds for issuing and replacement
<u>Documents to be submitted</u>
Place of submission of an application
Period for processing an application
Decision making
> Permanent residence permits
> Travel documents
Structure and contacts

DOCUMENTS THAT MUST BE SUBMITTED IN ORDER TO RECEIVE OR HAVE IT REPLACED TEMPORARY RESIDENCE PERMIT

On the ground of family reunification

On the ground of work or lawful activities

1. If an alien holds a work permit, issued on the grounds of her/his arrival to the Republic of Lithuania to do seasonal work or to work as an intern or trainee.
2. If an alien has a work permit allowing to work in the Republic of Lithuania issued on the grounds of the fact that an alien, whose permanent work place is abroad, is sent for temporary work in the Republic of Lithuania.
3. If an alien has a work permit allowing to work in the Republic of Lithuania issued on the grounds of the fact that an alien, whose permanent work place is abroad, is sent for temporary work in the Republic of Lithuania.
4. If an alien is a permanent employee of a company established in a European Union Member State or in a European Free Trade Association Member State and is sent for temporary work in the Republic of Lithuania and is covered by social insurance in that Member State.
5. If an alien is employed under an employment contract for a period of at least 6 months and the Lithuanian Labour Exchange under the Ministry of Social Security and Labour makes a decision that the work performed by the alien meets the

Word input

Online consulting

Evaluate the service

Information for visitors

Meeting with the Director

Statistics and reports